BOBUL ROMÂNESC DE LA IORGU ARSENIE LA ION PANȚURU

SCURTĂ ISTORIE A BOBULUI

Bobul ne-a dat prea multe satisfacții pentru ca să nu-i datorăm cunoașterea — cît de sumară — a scurtei sale istorii.

De fapt, „bobsleigh" vine de la expresiile englezești „to bob" (a se balansa, a aluneca) și „sleigh" (sanie), sport ce s-a născut dintr-o evoluție a alunecării pe tobogan, a cărei origine se pierde în noaptea timpurilor.

Nu știm ce este legendă și ce este adevăr, dar există părerea după care Cezar și-ar fi condus legiunile romane peste pantele abrupte ale Alpilor obligîndu-și soldații să coboare alunecînd pe scuturi și servindu-se de lănci și sulițe pentru dirijare.

Din punct de vedere geografic, originea alunecării pe tobogan, peste pantele înzăpezite și înghețate și folosind atelaje rudimentare, este răspîndită — din timpuri străvechi — în tot nordul înghețat al Europei, Asiei și Americii.

Se pare, totuși, că primele utilizări sportive ale acestor „mijloace de transport" ale gospodăriei ar fi apărut în Canada. Populația indigenă se amuza coborînd pantele înghețate, folosind un atelaj cu scînduri curbate în față, denumit „otobanask" și din care, probabil, a apărut mai tîrziu denumirea „tobogan".

Prin 1870—1880, turiștii englezi ce-și petreceau iarna în Elveția se amuzau — într-un spirit sportiv și recreativ — coborînd pantele fie cu toboganul (sanie de origine canadiană), fie cu săniuța elvețiană sau schilitti care, prin corectivele tehnice suferite (scaun glisant), a dat naștere variantei sale — skeletonul.

De prin 1886, alunecările pe sanie au evoluat ; de asemenea, materialul folosit. Astfel, s-a fixat o scîndură mai lungă, sprijinită pe două săniuțe, din care prima cu pivot folosea la conducere. Așa a apărut primul bob — sanie dirijată — care, în scurt timp, avea să evolueze, impulsionat de același turiști care-l creaseră.

Practicat la început pe străzi, fără viraje taluzate, cu timpul, odată cu creșterea vitezei, a reclamat pîrtii special construite și amenajate, prima fiind pîrtia Schatzalp realizată, în 1907, la Davos. Cu scurgerea timpului și pîrtiile au evoluat : de la simpla linie dreaptă prin care se cobora o pantă, la „labirintul" sinuos (Schatzalp — 3,4 km și 51 viraje) și, mai recent, la pîrtiile moderne, mai scurte dar incomparabil mai tehnice (lungime minimă 1 500 m — pantă medie 8% — pantă maximă 15%).

Și construcția propriu-zisă a bobului a evoluat de-a lungul anilor. Vîrstei boburilor din lemn i-a urmat vîrsta metalului ; de la forma rudimentară s-a ajuns la bobul carenat, de la bobul cu volan, la cel cu fisele. Așa avem azi bobul modern, mașină de competiție destinată vitezelor superioare — construcție ce necesită cunoștințe tehnice avansate asupra metalului și profilelor aerodinamice.

Organizarea concursurilor, regulamentul, construcția pîrtiilor, au condus la înființarea F.I.B.T. și la codificarea tuturor regulilor de concurs, a formulei de întrecere (bob de 2 și 4 persoane), a greutății totale a boburilor și echipajelor etc.

Ultima modificare a regulamentului (1952) a stabilit greutăți fixe maxime pentru bob și echipaj, putîndu-se completa diferența cu lest. S-a eliminat, astfel, avantajul greutății, considerabil în probele de viteză, fiind înscăunată o ierarhizare valorică mai echitabilă, mai sportivă, clasamentul depinzînd de forța startului și finețea pilotării, și nu de greutate.

La noi în țară, primele boburi, din lemn, au apărut prin 1912 la Sinaia — boburi de 5 persoane — ce foloseau străzile orașului pentru „virtejurile" de agrement. Inițiatori : Iorgu Arsene și Mihai Mihail, care mai tîrziu avea să dea și numele său unui viraj al actualei pîrtii de bob. În 1914 a avut loc primul concurs oficial de bob pe aleea Văii Peleșului pînă la actuala stație de benzină. În 1921 s-a construit pîrtia specială pentru bob de la stînca Sfînta Ana pînă în cartierul Furnica, pîrtie rudimentară, dar care punea bazele unei activități competiționale. În 1934 au fost importate boburi metalice de 2 și 4 persoane și a fost refăcută pîrtia, construindu-se taluzuri și parapete lemnoase. În epoca aceea, România cucerise deja două titluri mondiale : Dudu Frim — N. Dumitrescu (1934) și A. Papană — D. Hubert (1933).

Bobul românesc a mai avut centre de activitate la Rîmnicu Vîlcea, pe dealul Capela (1924—1938), și la Cîmpulung Muscel (1928—1934).

Mîndria bobului românesc au constituit-o — în trecut ca și azi — echipajele sale, oamenii săi. Ei au știut să-și onoreze țara și pasiunea sportivă cu strălucitoare performanțe, chiar în condițiile în care înzestrarea tehnică și pregătirea erau incomparabil inferioare adversarilor, căci virtutea lor era înaltă. Iorgu Arsene, Mihai Mihail, Constantin Angelescu, A. Papană, D. Frim și, mai recent, Tita Rădulescu, Heinrich Ene, Ioan Panțuru (campion european) sînt nume românești devenite ilustre în bobul mondial.

Prin temperament, pasiune și destoinicie, dar în primul rînd prin curajul echipajelor sale, România a fost și este o mare putere în bobul european și mondial. Cuvîntul său atîrnă greu și este ascultat cu respect și admirație în marile întreceri ale bărbăției și curajului — întrecerile bobului.

Mihai BÎRA

BOBERUL ULYSSE PETRESCU POVESTEȘTE ODISEEA LAKE PLACID — 1932

● Chetă pentru deplasare ● Cu cargoul la New York în 13 zile ● Performanțe apreciate și răsplătite, dar nu și acasă

Am fost unul dintre componenții echipei de bob a României, participantă la Jocurile Olimpice de iarnă disputate în 1932 la Lake Placid, făcînd echipă la bobul de 4, alături de Papană, Hubert și Alexandru (Becu) Ionescu, toți cei menționați fiind dispăruți dintre noi. Ultimul în luna februarie a acestui an și, ca o ironie a soartei, chiar în ziua cînd apărea un articol despre noi în ziarul „Sportul". Am rămas, astfel, singurul supraviețuitor din formația efectivă a acestei echipe, împreună cu conducătorul nostru de atunci, maiorul Horia Roman, astăzi general pensionar.

Evocarea camarazilor cu care am împărțit și greutățile și satisfacțiile mi-a umplut sufletul de o mare emoție. Lipsiți de mijloacele materiale reclamate de această deplasare atît de lungă, fără nici o încurajare din partea federației de specialitate, fără nici o subvenție, meritul deplasării revine integral lui Papană, neobosit animator și hotărît organizator. Cu banii strînși prin chete, cu rețeta unui bal dat în numele aviației române și cu micile noastre economii, am strîns o sumă destul de modestă, în cadrul căreia trebuia să ne limităm, și am plecat la drum. Strînși, astfel, cu ușa, am făcut călătoria peste Ocean cu un cargou, în 13 zile, în condiții foarte grele, dar, ajunși acolo, ne-am bucurat de o primire și o ospitalitate foarte călduroase, fapt care s-a reflectat în... bugetul nostru.

Echipajul de bob 4 la Lake Placid, la J.O. din 1932 (de la stînga la dreapta): Alexandru Ionescu-Becu, Ulysse Petrescu, Alexandru Papană și Dumitru Hubert

Prin comportarea noastră sportivă, prin ineditul prezenței noastre la Jocurile Olimpice și prin rezultatele obținute, care au impresionat, ne-am cîștigat simpatiile tuturor și am beneficiat din plin de avantaje (reduceri masive la masă și hotel, transporturi gratuite etc.) care ne-au ridicat moralul și ne-au mărit rezistența bugetului. Plecați din țară fără bob, acolo am concurat pe boburi standard, metalice, grele, cu care nu eram obișnuiți și care ne dezavantajau față de ceilalți participanți. Cu un număr foarte redus de coborîri de antrenament, dar mereu încurajați de Papană, am reușit, totuși, pe aceeași pîrtie pe care a concurat și Panțuru, ca Papană și Hubert să se claseze pe locul IV, iar aceiași, împreună cu Ionescu-Becu și cu mine, să ocupăm locul VI din 22 de echipaje.

Cu aceste performanțe, am fost înconjurați acolo de toată atenția din partea oficialilor și a presei și, după Jocurile Olimpice, am fost invitați să luăm parte la campionatele Americii de Nord, invitație pe care Papană a primit-o cu condiția, însă, ca să ni se pună la dispoziție bobul de 4 al lui Fisk, asul necontestat al timpului. Condiția ne-a fost satisfăcută. Cu acest bob am participat la campionatele Americii de Nord și, cu acest prilej, am bătut recordul pîrtiei și ne-am clasat pe locul II din 19 concurenți. Recordul nostru a fost întrecut după mulți ani.

Înapoiați în țară, nu ne-a mai dat însă nimeni nici o atenție, întoarcerea avînd loc într-un anonimat total din partea federației de specialitate și a forurilor militare care conduceau, de fapt, destinele bobului. Un cerc foarte restrîns de camarazi ne-a sărbătorit succesul, presa a menționat statistic performanțele noastre, și cu aceasta totul s-a terminat.

Acum, după 37 de ani, evocarea apărută în ziarul „Sportul" este cu atît mai meritorie, iar pentru mine foarte emoționantă, întrucît mai sînt oameni care-și reamintesc de performanțele noastre. Am retrăit, din amintiri, momentele de fericire și de satisfacție pe care le-am avut atunci alături de camarazii mei menționați, dispăruți astăzi dintre noi.

Și dacă am făcut aceste completări, am vrut să aduc un omagiu binemeritat memoriei acestor excepționali camarazi, Papană, Hubert și Ionescu-Becu, al căror exemplu de tenacitate, voință și dragoste de patrie să fie exemplificator tineretului nostru de azi.

Scrisoarea unor... dealuri din Slatina

La redacție am primit următoarea întîmpinare pe care o reproducem aidoma :

Tovarăși susținători ai sportului românesc,

Noi, dealurile de pe Grădiște și Streharet, care fac obiectul admirației și al jinduirii chiar din partea numeroșilor turiști ce se abat prin pitorescul atractiv al Slatinei, stăm rușinate și mihnite că nu sîntem folosite drept pîrtii de bob, pentru sportivii și tineretul localnic.

În orașul nostru, bătrîn de șase secole, prezența în vitrinele caselor din strada Sevastopol nr. 1 a trofeelor cucerite de un bober renumit, care și-a făcut ucenicia curajului, a curbelor și virajelor, ca și a desfătării în zăpada coastelor slătinene, Mihai Mihail, de multe ori campion național de bob, trofee care atestă o activitate sportivă de o jumătate de veac (13 cupe din care 2 din Elveția, 9 plachete de la competițiile din Elveția și Italia, 9 insigne de participare la startul probelor din Elveția, Italia și Austria și 19 plachete din probele din România, între care și diplomele de campion național, la care se alătură o colecție de peste 100 ziare românești și în limbi străine, descriind performanțele boberilor din Slatina, conduși de Mihai Mihail) sînt atestări neîndoioase despre activitatea din trecut a Slatinei sportive.

E un autentic fragment de muzeu sportiv — capul de pod al unei probabile și necesare organizări într-o subsecție a Muzeului de istorie a orașului Slatina.

Dar la aceste exponate trebuie adăugat bobul — cel autentic — păstrat de Dan M. Mihail, fiul campionului și fost echipier și el în team-ul din Slatina — faimosul bob „Moțu" care a cunoscut glorioase prezențe la startul probelor internaționale și din țară, participări eroice pe pîrtiile pe care a purtat pavilionul României și mîndria Slatinei. Ce-ar fi să-și reia „viața de pîrtie" ?

Oare toate acestea valori rămîn fără stimul în cugetul tineretului slătinean de azi, pentru a-l determina să reia o activitate în bob ?

Noi, dealurile Grădiște și Streharet, am rămas neclintite pe locurile noastre, oferind admirabile baze de amenajare a pîrtiilor pentru săniuș și bob.

Se mai cuvine să apară și oamenii — oamenii cu convingeri sportive și putere de înfăptuire.

Cu stimă,
semnăm,
Dealurile Grădiștea și Streharet
p. conf.
Raluca VLADUȚ

Douăzeci de ani de activitate la bob

Constantin Dragomir și fiul său Mihai.

Anul acesta, Constantin Dragomir, maistru la Uzina mecanică Sinaia, și pilot de bob, a sărbătorit 20 de ani de activitate competițională. Chemarea irezistibilă la acest sport al curajului a simțit-o de mic copil, fiind nelipsit de pe tradiționalele pîrtii ale orașului natal (Comarnic). La vîrsta de 17 ani își încearcă forțele pe pîrtia de la Sinaia, unde dovedește multă îndemînare și curaj. Încă din 1949, alături de Ștefan Taus, ocupă nenumărate locuri fruntașe în concursuri, atît la bobul de 2, cît și la cel de 4 persoane. În activitatea sa competițională se numără participări la întreceri internaționale. În anul acesta, alături de fiul său, Mihai, Dragomir a cucerit locul III la campionatul național, deschizînd acestuia, prin sfaturile sale, o frumoasă carieră sportivă.

Unui om modest, curajos, astăzi colegii de muncă și toți iubitorii sportului îi urează un cald „la mulți ani !"

prof. Th. NEACȘU

Cu mai bine de patru decenii în urmă

Concursuri de bob la Rîmnicu Vîlcea, pe dealul Capela...

● O pîrtie de aproape 2 km, care datează de la începutul secolului nostru ● Un inițiator entuziast — Iorgu Arsenie ● Boburi vîlcene de construcție proprie ! ● La start, boberi din toate centrele țării, în frunte cu faimoșii Alexandru Budișteanu și Tita Rădulescu ● Ce i-ar trebui pîrtiei pentru a redeveni competitivă ?...

La Rîmnicu Vîlcea, în partea vestică a orașului, într-o zonă de pădure de neasemuită frumusețe, a existat cu ani în urmă, amenajată prin eforturile unor entuziaști, în frunte cu Iorgu Arsenie (asistent în 1924 la J.O. de la Chamonix), o pîrtie pentru bob. O pîrtie considerată printre cele mai vechi din țară — dacă nu chiar prima de acest fel la noi — datînd aproximativ de la sfîrșitul secolului trecut.

Oameni mai vîrstnici din localitate își amintesc cu emoție de concursurile de bob organizate pe „Capela", cum se numea pîrtia. Și, pe cît ne-au dat a înțelege, nu a fost vorba de o simplă amenajare pentru gustul a doi-trei îndrăgostiți de acest sport al celor temerari, ci — fără exagerare — de un veritabil curent al practicanților bobului. Documente inedite (însemnări ale boberilor, foi de concurs, diplome, chiar și insigne) atestă existența, în jurul anului 1925, a circa 15 boburi, construcții ale unor meșteșugari din oraș, în frunte cu Gogu Chiriac-Ionescu, profesor la școala de meserii, el însuși bober renumit.

Concursurile se desfășurau în fiecare duminică, diminețile sau după-amiezile, și la ele luau parte sute de spectatori, locuitori ai Vîlcii, dar și ai comunelor învecinate de pe firul Oltului, de la Bujoreni și Budești, dinspre Dăești și Călimănești și chiar din așezările mai îndepărtate, de la Brezoi și Cîineni.

Ceva mai mult. Pîrtia, prin calitățile ei, depășise ca interes hotarele orașului, ajungînd să fie cunoscută în multe orașe din țară. Urmarea : numeroase echipaje de bob și-au manifestat dorința de a concura pe „Capela", alături de boberii vîlceni, lucru ce s-a și întîmplat. În jurul anului 1930 au avut loc cu regularitate concursuri la care au luat startul sportivi din București, Sinaia, Predeal, Brașov, Tîrgoviște și Sibiu. Printre ei, nume care reține atenția, cum sînt cele ale lui Alexandru Budișteanu sau Tita Rădulescu. Ultimul a cîștigat un mare concurs desfășurat în ziua de 2 februarie 1932.

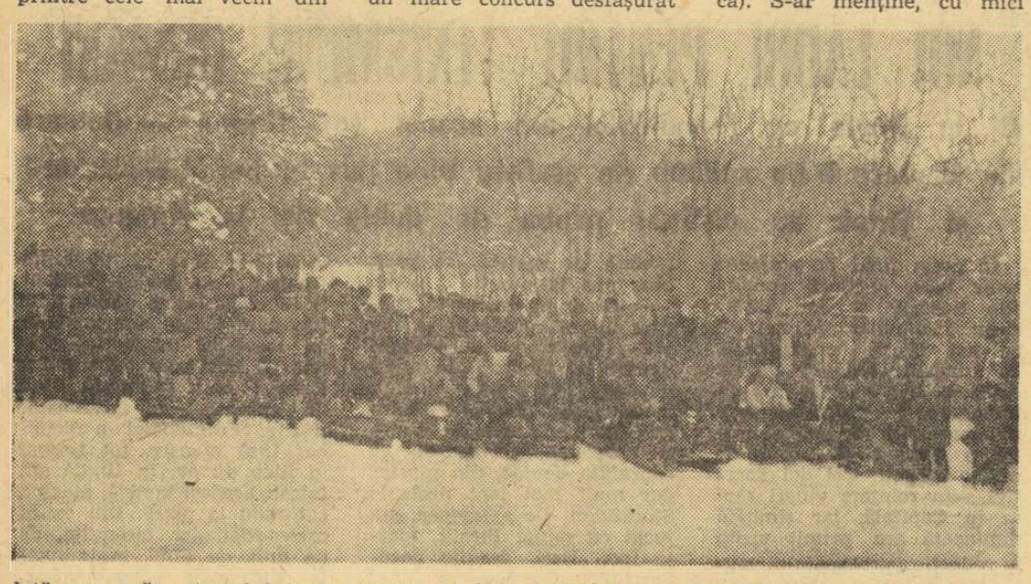

Iată cum arăta startul într-un concurs de bob organizat pe „Capela" cu aproape patru decenii în urmă...

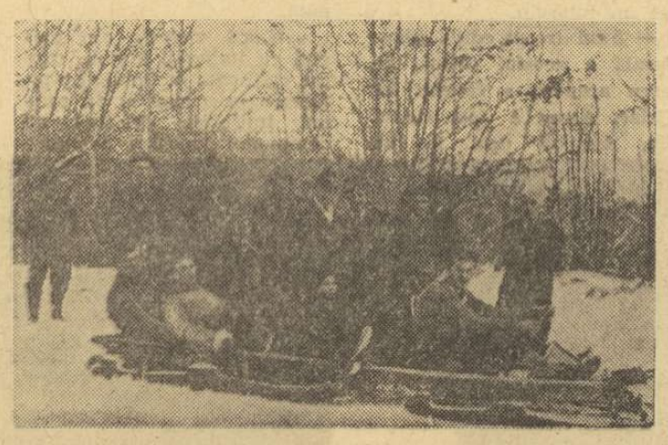

Boberii vîlceni se pregătesc pentru o nouă coborîre. Imagine din anul 1931, luată la punctul denumit „Ripa lui Păltineanu"

Treptat, însă, pîrtia de bob din Rîmnicu Vîlcea s-a degradat pînă la completa ei dispariție, în jurul anului 1940. Cine urcă astăzi pe „Capela" — pîrtia de bob poartă același nume ca și înălțimea care domină orașul — are prilejul să facă cunoștință cu vestigiile acestei amenajări, care a menținut treaz renumele sportiv al localității decenii de-a rîndul. Traseul poate fi, însă, lesne recunoscut, deoarece zona defrișată s-a menținut aproape intactă.

Din discuțiile purtate cu foști boberi (astăzi, oameni în jur de 70 de ani), cu reprezentanți ai organelor sportive locale, cu profesori de educație fizică, rezultă că pîrtia de bob de pe „Capela" are suficiente calități pentru a redeveni apță pentru competiții. Evident, cu unele amenajări de rigoare.

Ea ar putea, de pildă, să aibă același punct de plecare, de la „Rîpa lui Păltineanu", trecînd pe la „Boul de piatră" (denumire istorică). S-ar menține, cu mici variații de teren, și traseul propriu-zis, cu o lungime de 1 600 de metri. Ar rămîne să fie reconsiderat, deviat, doar punctul de sosire, spre nord-est, descriind, în partea lui finală, o curbă largă, ușor de parcurs. În acest fel s-ar realiza două lucruri importante : pe de o parte s-ar lungi traseul pîrtiei, care ar depăși 2 km, pe de altă parte s-ar evita intrarea în șoseaua națională Sibiu — Drăgășani.

Oricum, readucerea în actualitate a pîrtiei de pe „Capela" — inițial, cu 8 viraje taluzate— merită să se afle în atenția federației de specialitate. Merită să fie reconsiderat și bobul vîlcean, sport cu vechi tradiții pe aceste meleaguri. Este ușor de imaginat cu ce șanse ar fi putut participa țara noastră la numeroasele confruntări sportive olimpice, mondiale și europene, dacă alături de Panțuru, Neagoe, Focșeneanu și ceilalți băieți minunați, ar fi fost prezenți, poate, și reprezentanți ai centrului de bob din acest oraș !

Se dovedește o dată mai mult că, în valorificarea tradițiilor sportului nostru, ne trebuie mai mult curaj, mai mult spirit de inițiativă și, neapărat, putința de a vedea lucrurile în perspectivă.

Pentru exemplul în speță, timpul, desigur, nu-i trecut. N-am vrea însă ca aceasta să însemne o așteptare sine die pentru a cerceta posibilitățile care le oferă bobului, în accepțiunea de astăzi, pîrtia de pe „Capela".

Tiberiu STAMA

P. S. O pîrtie de bob la Rm. Vîlcea ar spori interesul și față de o așezare turistică de frunte, una din perlele Oltului, punct de atracție pentru mulți vizitatori autohtoni și chiar de peste hotare. Așadar, și pentru O.N.T., un prilej de reflecție...

O PRIMĂ TENTATIVĂ...

În ideea reluării frumoasei tradiții a bobului vîlcean, pe „Capela" și-au dat întîlnire trei echipaje, pe primul loc clasîndu-se Avalanșa III, pilotat de prof. N. Dinescu. Următorii sosiți : I. Pașec și Șt. Tănase. Concursul s-a bucurat de o largă audiență din partea publicului, a tineretului îndeosebi.

Așadar, o primă tentativă de a reînvia o veche tradiție. Așteptăm și altele...

prof. Costea MARINCIU
— Rm. Vîlcea —

La Sinaia, pe o pîrtie improvizată, se exersează starturile, deseori decisive în cursele moderne de bob
Foto : A. NEAGU

„NICIODATĂ NU TREBUIE SĂ MERGI LA RISC!"

(Urmare din pag. 1)

Aceasta este o condiție esențială pentru dezvoltarea în continuare a bobului și are profunde implicații economice și sociale în perspectiva stațiunilor de pe Valea Prahovei. Revenind la boberi, constat cu satisfacție că tinerii care bat la porțile afirmării sînt deosebit de talentați și pot asigura schimbul de mîine. Elemente ca D. Panaitescu, I. Niculescu, E. Bogdan, N. Stavrache, D. Pascu, V. Juncu M. Gurgui și mulți alții au o certă valoare.

— Dacă ar fi să creionați profilul unui bober, cum l-ați vedea ?

— *Boberul trebuie să aibă o statură medie, segmente nu prea lungi, pentru a fi mai indemnatic, să fie dotat cu multă forță și viteză de reacție. Cu alte cuvinte, un tip robust, energic și rezistent. În momentul instalării în bob, să aibă centrul de greutate cît mai aproape de sol, satisfăcînd în acest mod și problemele ridicate de echilibrarea și aerodinamismul bobului. Esențial este însă talentul, vocația pentru bob, curajul, hotărîrea și spiritul colectiv, cultivarea cu perseverență a prieteniei, singura în măsură să realizeze sudura echipajului, element de bază al succesului în bob.*

— Există unele păreri care reduc rolul mijlocașilor și al frînarului la simpli figuranți.

— *Ar fi o greșeală ! Problemele ridicate de evoluția bobului în cursă sînt complexe și deci se cere o participare activă din partea lor.*

— Este adevărat că dacă nu riști nu cîștigi ?

— *Nu ! Niciodată nu trebuie să mergi la risc. Cine sfidează legile posibilului suferă consecințele.*

— Accidentele pot fi limitate ?

— *Ultimele mari competiții nu au înregistrat accidente grave nici la antrenamente, nici în timpul concursurilor deoarece, pe de o parte, pîrtiile au fost construite pe baze științifice iar pe de alta, s-au luat măsuri speciale de securitate, care înlătură posibilitatea ieșirii afară din viraj, atenuarea șocurilor violente în mantinele, limitarea vitezei în porțiunile foarte dificile. La toate acestea se mai adaugă excelenta pregătire a piloților și echipajelor, studiul meticulos al traseelor și pregătirea materialului.*

— Actualele boburi vă satisfac ? Pe cînd și un bob de construcție originală românească ?

— *Boburile actuale sînt bine studiate și realizate. Un bob de o construcție originală necesită investiții și experimentări. Dar cine, cînd și unde să-i experimenteze ?*

— Ultimele competiții mari au evidențiat necesitatea ca regulamentul internațional să facă unele precizări. Despre ce ar fi vorba ?

— *Într-adevăr, încălzirea patinelor și tragerea la sorți au nevoie de unele precizări, deoarece am observat că se face apel și la substanțe chimice (asemănătoare pastelor utilizate de schiorii alpini), iar nesansa de a avea în față un echipaj de o valoare mult inferioară, care strică „traso" sau deteriorează pîrtia, se repercutează în clasamentul final (ceea ce s-a întîmplat și cu noi la Lake Placid).*

— Cum abordați noul sezon ?

— *Cu mult optimism. Băieții s-au antrenat asiduu și sperăm să realizăm un echipaj și mai puternic la bobul de patru persoane. Pe plan internațional echilibrul de forțe este și mai evident, elvețienii, italienii, austriecii sau vest-germanii rămînînd adversarii noștri cei mai redutabili. Nu trebuie să uităm că europenele și mondialele sînt găzduite de italieni și respectiv de elvețieni. Ne așteaptă o luptă grea, căreia sperăm să-i facem față cu succes.*